

POLITIET
KRIPOS

VOLDTEKTSSITUASJONEN I NORGE 2017

Kripos
Taktisk etterforskningsavdeling
Voldtektssesksjonen

Juni 2018

FORORD

I sin strategi for 2016–2025 fremhever Kripos opparbeidelse av kunnskap som en av sine grunnpilarer. Det er først og fremst gjennom etterretning og analyser av kriminelle miljøer og fenomener at politiet kan bidra konstruktivt i kriminalitetsforebyggende arbeid, nasjonalt og lokalt.

Voldtektssituasjonen 2017 er den sjettede rapporten Kripos utgir i sitt slag. Rapporten er et godt eksempel på hvordan Kripos gjennom den daglige monitoreringen av voldtektsanmeldelser utvikler og deler kunnskap om de mest alvorlige seksuallovbruddene som anmeldes i Norge. Rapporten utgjør et viktig grunnlag for kunnskapsbasert politiarbeid.

Rapporten kommer ut i en tid hvor politiet over noen år har erfart en betydelig økning av politianmeldelser innenfor seksuallovbrudd, også voldtekt. Det er særlig alarmerende at økningen i så stor grad gjelder voldtekt av barn under 14 år. *Voldtektssituasjonen 2017* viser at barn primært utsettes for voldtekt av sine nærmeste, men også av personer de kommer i kontakt med på internett. I Riksadvokatens prioriteringsskriv for 2018 fremkommer at alvorlige seksuallovbrudd, herunder misbruk og overgrep mot barn over internett, er en prioritert sakstype.

Det siste året har Kripos gjennom tildeling av øremerkede midler kunnet gjennomføre en ekstraordinær satsning i forbindelse med etterretning og etterforskning av seksuelle overgrep, særlig mot barn. *Voldtektssituasjonen 2017* er et av mange bidrag fra Kripos i bekjempelsen av denne svært alvorlige kriminalitetstypen.

Kripos, juni 2018

Ketil Haukaas
sjefen for Kripos

Forord	3
Sammendrag	5
1 Innledning	6
1.1 Rapportens oppbygning	6
1.2 Hovedfunn	6
2 Kildegrunnlag og voldtektskategorier.....	7
2.1 Kildegrunnlag	7
2.2 Inndeling av voldtekter i kategorier.....	7
2.3 Voldtekt av barn under 14 år	9
3 Anmeldte voldtekter i 2017.....	10
3.1 Antall voldtektsanmeldelser i 2017	10
3.2 Kategoriserte voldtektsanmeldelser i saker der fornærmede var over 14 år.....	12
3.3 Voldtektssaker der fornærmede var barn under 14 år.....	14
4 Anmeldte for voldtekt i 2017	16
4.1 Kjønn.....	16
4.2 Alder.....	16
4.3 Andre kriminelle forhold	17
4.4 Statsborgerskap og fødeland.....	18
5 Registrerte fornærmede i voldtektsanmeldelser i 2017	19
5.1 Kjønn.....	19
5.2 Alder.....	19
5.3 Statsborgerskap og fødeland.....	20
Referanser.....	21
Vedlegg: Bestemmelser om voldtekt i kapittel 26 i straffeloven 2005	22

SAMMENDRAG

Innholdet i *Voldtektssituasjonen 2017* skiller seg fra tidligere rapporter av tre årsaker. Den ene er økningen i antallet voldtektsanmeldelser, den andre er utvidelsen av voldtektsbestemmelsen som ble innført i forbindelse med ny straffelov 1. oktober 2015. Den tredje årsaken er at vi nå bruker flere voldtektskategorier i analysene våre.

Antallet voldtektsanmeldelser var stabilt i perioden 2011–2014. I de påfølgende årene har vi sett en betydelig økning i voldtektsanmeldelser, både når det gjelder voldtekt av barn under 14 år og voldtekt av ungdom og voksne. Antallet voldtekter av barn fortsetter å øke i 2017, mens antallet voldtektsanmeldelser der fornærmede er over 14 år, er omtrent på samme nivå som i 2016.

Økningen skyldes flere faktorer. En viktig årsak er trolig økt anmeldelsestilbøyelighet grunnet større åpenhet i samfunnet om seksuelle overgrep og høyere forventninger til politiets prioritering av denne kriminalitetstypen. En annen årsak er trolig politiets etterforskning av store sakskomplekser som blant annet gjelder voldtekter av barn. I slike saker ser man ofte at én anmeldelse utløser en etterforskning som avdekker mange voldtekter som ellers kanskje aldri ville blitt anmeldt. En tredje årsak til økningen kan være at det faktisk begås flere voldtekter. Vi ser ingen spesiell grunn som taler for at dette forklarer hovedvekten av økningen. Et unntak kan være voldtekter begått over internett. Vi drøfter mulige grunner til å tro at antallet anmeldte voldtektssaker i den kategorien er høyere enn det som fremkommer i denne rapporten.

Utvidelsen av straffelovens voldtektsbestemmelse i 2015 har påvirket beskrivelsen av voldtektssituasjonen. Vi ser blant annet hvordan variablene knyttet til alder, kjønn og fødeland påvirkes av utvidelsen av straffebestemmelsen. I tillegg til en naturlig økning i andelen unge anmeldte og fornærmede ser vi en høyere andel gutter blant fornærmede, og en økning i andelen anmeldte og fornærmede som er født i Norge.

I *Voldtektssituasjonen 2015* varslet vi om at vi ville utvide antallet voldtektskategorier vi opererer med i rapportene våre, blant annet for å redusere omfanget av saker kategorisert som "annet". I denne rapporten er derfor antallet kategorier utvidet med tre. Etter å

ha kategorisert 82 prosent av voldtektsanmeldelsene i 2017 ser vi at festrelaterte voldtekter utgjør 44 prosent av de kategoriserte sakene. Voldtekt i forbindelse med fest synes fortsatt å være et betydelig problem i det norske samfunnet. Kategoriseringen viser også at antallet og andelen anmeldte overfallsvoldtekter i 2017 er lavere enn i noen av Kripas' tidligere utgitte voldtektsrapporter (2011–2015).

Saker som omhandler voldtekt av barn under 14 år, behandles isolert. For å få et nærmere innblikk i disse sakene har vi sett nærmere på relasjonen mellom barnet og den anmeldte. Her fant vi at i 45 prosent av sakene som gjelder voldtekt av barn under 14 år, er det en familierelasjon mellom den anmeldte og barnet, og i 61 prosent av disse sakene var det far eller stefar som ble anmeldt. I en tredjedel av sakene var den anmeldte en bekjent av barnet, og i flere tilfeller var dette en person barnet har blitt kjent med på internett.

En av de nye kategoriene er "voldtekt over internett". Selv om denne kategorien er forholdsvis liten, viser rapporten at når man inkluderer saker med voldtekt av barn under 14 år, er det minimum 20 voldtektsanmeldelser i 2017 som gjelder voldtekt begått over internett. En gjennomgang av straffehistorikken til de ti registrerte gjerningspersonene i disse 20 sakene viste at de til sammen var registrert som mistenkt, siktet eller domfelt i 1195 seksuallovbruddssaker, mot til sammen 520 unike fornærmede. Tallene illustrerer hvordan én person kan ramme mange fornærmede ved hjelp av internett.

Voldtektssituasjonen gir en kortfattet og summarisk oversikt over registrerte voldtektsanmeldelser i 2017. I noen av sakene har politiets påfølgende etterforskning ført til tiltale og domfellelse. Andre saker har ført til henleggelse, mens noen fremdeles er under etterforskning. Dette sier ikke rapporten noe om. Rapporten sier heller ingenting om konsekvensene og skadevirkningene for de involverte, og for fornærmede spesielt. Vi håper likevel rapporten bidrar til økt kunnskap om voldtektssituasjonen og dermed kan være til hjelp i det forebyggende arbeidet mot denne svært alvorlige kriminalitetstypen.

1 INNLEDNING

1.1 Rapportens oppbygning

I årene 2011–2015 utarbeidet Kripos en årlig rapport som omhandlet omstendigheter rundt voldtekter i Norge i løpet av det foregående året. Det ble ikke utarbeidet en slik rapport for året 2016. *Voldtektssituasjonen 2017* er bygget på samme mal som de øvrige rapportene, men foreligger i en noe forkortet utgave.

I kapittel 2 presenterer vi kildegrunnlaget for rapporten. I tillegg definerer vi de ulike voldtektskategoriene som er anvendt. Her omtales også årsaker til at det kan være noe vanskelig å sammenlikne funn i denne rapporten med funn i tidligere voldtektssrapporter. Rapportens kapittel 3 omhandler de anmeldte voldtektene i 2017, og fordelingen av anmeldelsene i de ulike voldtektskategoriene. Voldtekt av barn under 14 år behandles isolert. I kapittel 4 og 5 ser vi nærmere på ulike variabler knyttet til de anmeldte og de fornærmede.

1.2 Hovedfunn

- Antallet og andelen anmeldte overfallsvoldtekter i 2017 er lavere enn i noen av Kripos' tidligere voldtektssrapporter (2011–2015).
- Gjerningspersoner som begår voldtekt over internett, rammer svært mange. De ti gjerningspersonene som var registrert som anmeldt for å ha begått voldtekt over internett, var til sammen registrert som mistenkt, siktet eller domfelt i 1195 seksuallovbruddssaker mot til sammen 520 unike fornærmede.
- Antallet anmeldte voldtekter med fornærmede over 14 år har stabilisert seg etter den kraftige økningen de siste årene.
- Antallet anmeldte voldtekter med fornærmede under 14 år fortsetter å øke (11 prosent fra 2016 til 2017).
- I 45 prosent av sakene som gjelder voldtekt av barn under 14 år, er det en familierelasjon mellom den anmeldte og barnet, og i 61 prosent av disse sakene ble far eller stefar anmeldt.
- Festrelaterte voldtekter er fortsatt den største kategorien av anmeldte voldtekter, og antallet saker kategorisert som dette er høyere enn i noen av Kripos' tidligere voldtektssrapporter (2011–2015).

2 KILDEGRUNNLAG OG VOLDTEKTSKATEGORIER

Dette kapitlet omhandler rapportens kildegrunnlag og presenterer de ulike voldtektskategoriene.

2.1 Kildegrunnlag

Rapporten bygger på informasjon hentet fra STRASAK¹ og Kripos' eget saksutvalg.

STRASAK

Fra STRASAK har vi hentet ut informasjon om voldtektsanmeldelsene i Norge i 2017. Det er anmeldelsestidspunktet, ikke gjerningstidspunktet, som er brukt i rapporten. Dette innebærer at voldtekter som fant sted i 2017, men som ikke ble anmeldt før i 2018, ikke er inkludert i undersøkelsen. Tilsvarende er voldtekter som fant sted før 2017, men først ble anmeldt i 2017, inkludert i materialet. Voldtekter som er begått i utlandet, men anmeldt i Norge, er inkludert i utvalget².

Data fra STRASAK bygger på koding i det enkelte politidistrikt, noe som åpner for feilkilder. STRASAK er heller ikke bygget for statistiske formål, noe som setter begrensninger når en skal forsøke å redegjøre for utviklingen innen kriminalitetsområdet voldtekt og for straffesaksbehandlingen av sakene.

Tallene fra STRASAK er gjeldende per 31.12.17.³

Kripos' saksutvalg

Rapporten omhandler voldtektsanmeldelser i 2017, plassert i ulike voldtektskategorier. Kategoriseringen har blitt foretatt av Kripos og er basert på opplysninger fra fornærmedes forklaring. Det finnes ikke egne koder i STRASAK for disse kategoriene.

Kripos' saksutvalg for 2017 omfatter 82 prosent av alle registrerte voldtektsanmeldelser (1620 av 1968). Dette kan medføre at resultatene som er basert på Kripos' manuelle registrering, ikke nødvendigvis er representative for det totale bildet.

Færre saker er kategorisert enn det totale antallet voldtektsanmeldelser. Det er to hovedårsaker til dette. For det første har et betydelig antall saker blitt kodet om til voldtekt etter at Kripos kategoriserte saken, noe som fører til at saken ikke har blitt inkludert i utvalget. Kripos er tidlig inne for å lese og kategorisere saker som er kodet som voldtekt, men mange seksuallovbruddsaker kodes om til voldtekt først senere i etterforskningen. For det andre er det flere saker som ikke har kunnet kategoriseres grunnet manglende informasjon på kategoriseringstidspunktet.

2.2 Inndeling av voldtekter i kategorier

I *Voldtektssituasjonen 2015*⁴ ble det satt fokus på nødvendigheten av å revidere voldtektskategoriene, noe som har blitt gjort i årets rapport. Mange saker i tidligere voldtektsrapporter har ikke latt seg plassere i definerte kategorier og dermed blitt kategorisert som "annet". En slik samlekategori gir lite relevant informasjon om sakene, og det er ønskelig med mer kunnskap om hva som kjennetegner disse sakene. Eksempler på sakstyper som tidligere endte opp i kategorien "annet", var voldtekt begått av bekjent, voldtekt begått av familiemedlem og voldtekt begått over internett.

Et ytterligere forhold som påvirker hvordan vi presenterer kriminalitetsbildet, er den nye straffeloven av 2015, som anser seksuell omgang med barn under 14

¹ STRASAK er politiets elektroniske straffesaksjournal.

² Dette gjaldt 53 saker, hvorav det i 28 saker var registrert en anmeldt. 17 av disse registrerte anmeldte var født i Norge. De vanligste gjerningslandene var henholdsvis Sverige (15), Hellas (6) og Spania (5).

³ Et unntak er tallene som presenteres under denne rapportens punkt 4.3.1.

⁴ Kripos. 2016.

som voldtekt.^{5,6} Disse sakene har vi behandlet isolert for lettere å kunne sammenlikne fordelingen av anmeldelser i kategorier med tidligere års rapporter. I sakene som gjelder voldtekt av barn under 14 år, har vi delt inn sakene etter relasjon mellom den anmeldte og fornærmede.

Det er likevel noen hindringer for å sammenlikne funnene i årets rapport med tidligere års funn. En konsekvens av at vi behandler voldtekt av barn under 14 år isolert, er at noen få av sakene som tidligere ville vært inkludert i voldtektskategoriene vi benytter i

- 5 Seksuell omgang omfatter i all hovedsak samleie, samleielignende forhold, masturbasjon, suging og slikking av kjønnsorganer, innføring av finger eller fingre i skjeden eller rektum. Det kan også under visse omstendigheter foreligge seksuell omgang selv om det ikke føres noen finger inn i skjeden. Kilde: Matningsdøl. 2010. Se også dom fra Norges Høyesterett: HR-2017-968-A av 16. mai 2017 som gjelder lovanvendelsen seksuell omgang og seksuell handling.
- 6 Straffelovens § 299 om voldtekt av barn under 14 år rammer i tillegg to nye handlingsalternativer: Tilfeller hvor gjerningspersonen får barnet til å utføre seksuell omgang med seg selv og tilfeller hvor gjerningspersonen utfører såkalte kvalifiserte seksuelle handlinger med barn under 14 år. Kvalifiserte seksuelle handlinger er et nytt rettslig begrep og skal ramme de mest alvorlige seksuelle handlingene, hvor det kan være vanskelig å trekke grensen mellom seksuell handling og omgang. Se Ot.prp. nr. 22 (2008-2009), s. 244.

vår analyse, ikke blir kategorisert. Dette er saker som tidligere ble rammet av gammel straffelov, hvor gjerningspersonen skaffet seg den seksuelle omgangen med et barn under 14 år ved vold eller truende atferd, eller i en situasjon der barnet var i bevisstløs tilstand. Enkelte av sakene som nå holdes utenfor kategoriseringen, ville dermed tidligere inngått i den. Vi kan heller ikke se bort fra at de tre nye voldtektskategoriene påvirker fordelingen noe, utover å redusere størrelsen på kategorien ”annet”.

De gjeldende kategoriene i årets rapport kan beskrives som følger:

Festrelatert voldtekt: skjer typisk i forbindelse med fest eller uteliv. Både de fornærmede og gjerningspersonene er som regel unge, og overgrepene skjer ofte etter at det er etablert en viss kontakt. Et typisk trekk er at begge parter har konsumert betydelige mengder alkohol.

Sårbarhetsvoldtekt: kjennetegnes ved at de fornærmede ofte lever et liv i ensomhet, og at de er temmelig isolert fra samfunnet. De befinner seg i en sårbar situasjon,

noe som gjør dem spesielt utsatt for gjentatte overgrep. Prostituerte, rusmisbrukere og personer som oppholder seg i trygdeboliger eller institusjoner, er spesielt utsatt.

Overfallsvoldtekt: Voldtekter der offeret og gjerningspersonen ikke kjenner hverandre forut for overgrepet, og der handlingen begås uten eller med kortvarig foranledning. Voldtekten skjer oftest på offentlig sted, men kan også skje på et utested, i en leilighetsoppgang eller i en bil. Gjerningspersonen pasifiserer ofte offeret ved bruk av vold eller trusler.

Relasjonsvoldtekt: Voldtekter der den fornærmede og gjerningspersonen er eller har vært ektefeller, samboere eller kjærester. Hendelsen kan være enkeltstående, eller parforholdet kan ha vært preget av vold, trusler og seksuelle krenkelses over lengre tid. I de tilfeller der en relasjonsvoldtekt skjer i sammenheng med fest, er saken kodet som relasjonsvoldtekt.

Bekjentskapsvoldtekt: Anmeldte og fornærmede har møttes minst én gang og hatt noe kontakt før situasjonen der voldtekten skjer. Dersom en voldtekt mellom bekjente skjer i festsammenheng, kategoriseres saken som festrelatert.

Voldtekt over internett: Voldtekten skjer over internett, uten fysisk kontakt mellom anmeldte og fornærmede. Voldtekt over internett av personer over 14 år innebærer at gjerningspersonen ved truende atferd får noen til å ha seksuell omgang med en annen, eller til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv. Voldtekt over internett av barn under 14 år innebærer at gjerningspersonen får et barn under 14 år til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv.⁷

Voldtekt i familien: Voldtekter der mistenkte og fornærmede lever i et familieforhold, men uten å

være eller ha vært kjærester, samboere eller ektefeller. Kategorien inkluderer også familieforhold som ikke involverer biologisk slektskap.

Voldtekter som ikke faller inn under noen av kategoriene ovenfor, plasseres i kategorien ”annet”.

2.3 Voldtekt av barn under 14 år

Alle voldtekter der fornærmede var under 14 år på gjerningstidspunktet, ble behandlet isolert i analysen, uavhengig av om saken kunne passe i noen av de øvrige kategoriene. I disse sakene har vi kategorisert relasjonen mellom fornærmede og anmeldte. Vi har i tillegg undersøkt i hvilken grad disse voldtektene er begått over internett.

⁷ Se fotnote 3 og 4.

3 ANMELDTE VOLDTEKTER I 2017

3.1 Antall voldtektsanmeldelser i 2017

Antallet anmeldte voldtekter var stabilt i perioden 2011–2014. I 2015 var det en økning i antall anmeldelser, men deler av denne skyldtes innføringen av ny straffelov, der seksuell omgang med barn under 14 år ble å anse som voldtekt fra 1. oktober 2015. Om man ser bort fra økningen som skyldes endringen i straffelov, og kun ser på anmeldelser som gjelder voldtekt av person over 14 år, var det likevel en økning i antallet voldtektsanmeldelser både i 2015 og 2016: på 12 prosent fra 2014 til 2015 og på 23 prosent fra 2015 til 2016. Figur 1 viser at antallet anmeldte voldtekter har stabilisert seg i 2017, på omtrent samme høye nivå som i 2016.

3.1.1 Voldtekt av barn under 14 år

Figur 2 viser antallet anmeldelser kodet som seksuell omgang med barn under henholdsvis 10 og 14 år (overtrødelse av § 195 i straffeloven 1902) i perioden 2013–2017, i tillegg til anmeldelser av voldtekt av barn under 14 år registrert etter 1. oktober 2015. Figuren viser med andre ord det samlede bildet av anmeldelser som gjelder denne sakstypen i siste femårsperiode, uavhengig av hvilken lovbestemmelse som rammet sakstypen på gjerningstidspunktet. Av tallene ser vi at det har vært en samlet økning på 74 prosent for denne sakstypen fra 2013 til 2017. Fra 2015 til 2016 og fra 2016 til 2017 var det en økning på henholdsvis 26 og 11 prosent.

Kodene 1402 og 1403 omfatter saker med gjerningsdato før 1. oktober 2015. I figuren ser vi i at over halvparten (57 prosent) av de anmeldte sakene i denne sakstypen

Figur 1: Registrerte voldtektsanmeldelser i STRASAK i 2017, fordelt på statistikkgrupper.

Statistikkgruppe	2013	2014	2015	2016	2017
1401 Voldtekt (§ 192 1. og 2. ledd)	1068	1073	1013	429	239
1413 Forsøk på voldtekt (§ 192 jf. § 49)	100	85	59	18	5
1420 Voldtekt (§ 192 3. ledd)	51	41	51	19	11
1423 Grovt uaktsom voldtekt (§ 192 4. ledd)	27	24	19	7	2
1451 Voldtekt uten samleie			21	177	191
1452 Voldtekt til samleie			179	896	1032
1453 Grov voldtekt			3	32	32
1454 Grovt uaktsom voldtekt			1	23	16
1455 Voldtekt forsøk			21	86	97
Totalt	1246	1223	1367	1687	1625
1460 Voldtekt av barn under 14 år			32	191	257
1461 Voldtekt til samleie av barn under 14 år			8	46	72
1462 Grov voldtekt av barn under 14 år				15	10
1463 Forsøk på voldtekt av barn under 14 år			1	2	4
			41	254	343
Totalsum	1246	1223	1408	1941	1968

Figur 2: Antall saker kodet som seksuell omgang med barn eller voldtekt av barn under 14 år i STRASAK i perioden 2013–2017.

	2013	2014	2015	2016	2017
Kode 1402 Seksuell omgang med barn under 14 år	306	342	358	308	307
Kode 1403 Seksuell omgang med barn under 10 år	151	160	169	153	146
Kode 1460 Voldtekt av barn under 14 år			32	191	257
Kode 1461 Voldtekt samleie barn under 14 år			8	46	72
Kode 1462 Grov voldtekt av barn under 14 år			0	15	10
Kode 1463 Forsøk på voldtekt av barn under 14 år			1	2	4
Totalt	457	502	568	715	796

i 2017 var saker som fant sted før 1. oktober 2015.⁸ Tallene bekrefter kunnskapen vi har fra ulike kilder om at det tar lang tid før overgrep mot barn blir kjent for politiet, om de i det hele tatt blir det.

3.1.2 Mulige årsaker til økning i anmeldelser

Det fremgår i avsnittene ovenfor at det har vært en økning i antallet anmeldte voldtekter de siste årene, og at denne økningen gjelder både voldtekt av barn under 14 år og voldtekt av ungdom og voksne.

Utviklingen i antallet anmeldte voldtekter kan påvirkes av flere faktorer. Åpenhet om seksuelle overgrep i samfunnet generelt er en viktig faktor. I tillegg kan forventningene til politi og rettsvesen ha en betydning, for eksempel i hvilken grad man forventer at politiet tar kriminalitetstypen på alvor. På disse områdene har det trolig skjedd en positiv utvikling, både i form av større åpenhet og signaler fra politiet om at kriminalitetstypen skal prioriteres. En økt prioritering har skjedd blant annet ved at politidistriktene i større grad har etablert team som målrettet har etterforsket store sakskomplekser over tid, noe som har bidratt til avdekking av en rekke voldtektssaker, blant annet mot barn.

Vi ser ingen spesiell grunn som taler for at en reell økning av voldtekter er en sentral forklaringsfaktor til økningen. Det er mer nærliggende å anta at anmeldelsestilbøyeligheten har økt, samt at flere saker har blitt avdekket av politiet. Et unntak kan imidlertid være voldtekter begått over internett. Selv om antallet voldtekter Kripos kategoriserte som voldtekt over internett i 2017, var relativt lavt, er det grunn til å tro at antallet anmeldte voldtektssaker i den kategorien er høyere.⁹ Økningen i antallet anmeldelser er for øvrig ikke begrenset til saker som rammes av voldtektbestemmelsen, men gjelder også øvrige seksuallovbrudd.¹⁰

8 Disse tallene inkluderer også saker kodet som utuktig omgang med barn under henholdsvis 10 og 14 år, det vil si med gjerningsdato før 1.1.2000.

9 Se punkt 3.2 for en drøfting av mulige årsaker til at slike saker faller utenfor Kripos' kategorisering.

10 POD. 2017. *Anmeldt kriminalitet og straffesaksbehandling*.

3.1.3 Fordeling av voldtektsanmeldelser og politidistrikter/særorganer

Figur 3 viser antallet voldtektsanmeldelser i 2017 fordelt på politidistriktene. Oversikten viser hvilket distrikt som etterforsker saken, ikke gjerningsdistriktet.

Figur 3: Antallet voldtektsanmeldelser fordelt på politidistrikt (N=1968).

Politidistrikt	Antall saker
Oslo politidistrikt	347
Øst politidistrikt	260
Vest politidistrikt	239
Sør-Øst politidistrikt	230
Sør-Vest politidistrikt	156
Nordland politidistrikt	150
Trøndelag politidistrikt	148
Møre og Romsdal politidistrikt	119
Innlandet politidistrikt	90
Agder politidistrikt	89
Troms politidistrikt	73
Finnmark politidistrikt	62
Kripos	5
Totalsum	1968

3.2 Kategoriserte voldtektsanmeldelser i saker der fornærmede var over 14 år

Per 31.12.2017 var det registrert 1968 anmeldelser for voldtekt. Kripos' saksutvalg inkluderer 1620 av disse, og av disse er 1314 omtalt nedenfor i dette kapittelet. De resterende 306 anmeldelsene som gjaldt voldtekt av barn under 14 år, er behandlet isolert under punkt 3.3.

Festrelaterte voldtekter

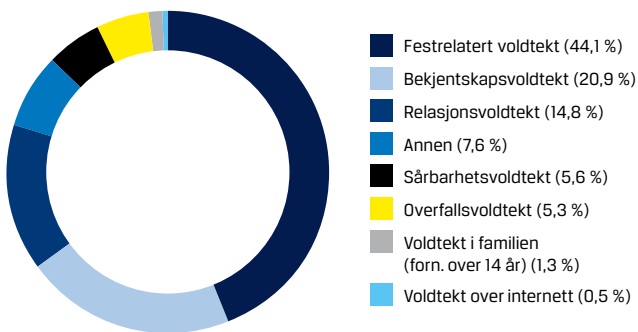
Andelen festrelaterte voldtekter har ligget i størrelsesordenen 38-48 prosent i årene 2011–2015, og utgjør i 2017 44 prosent av de kategoriserte voldtektsanmeldelsene. Voldtekt i forbindelse med fest, ofte med et høyt alkoholkonsum, synes fortsatt å være et betydelig problem i det norske samfunnet. Mange festrelaterte voldtekter begås i en situasjon hvor den fornærmede er for beruset til å motsette seg handlingen, eller er for beruset til å samtykke. I mange av sakene er både anmeldte og fornærmede unge.

Bekjentskapsvoldtekter

Bekjentskapsvoldtekter er en vid kategori der relasjonen mellom den anmeldte og den fornærmede varierer fra langvarige vennskap til perifere bekjenskaper. I

Figur 4: Kategoriserte voldtektsanmeldelser der fornærmede var over 14 i perioden 2012–2017 i antall og prosent.

Kode/år	2012		2013		2014		2015		2017	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Festrelatert voldtekt	293	39,90 %	281	38,40 %	399	47,50 %	422	39,00 %	580	44,10 %
Overfallsvoldtekt	94	12,80 %	87	11,90 %	93	11,10 %	97	9,00 %	69	5,30 %
Relasjonsvoldtekt	133	18,10 %	151	20,60 %	139	16,50 %	198	18,30 %	194	14,80 %
Sårbarhetsvoldtekt	58	7,90 %	89	12,20 %	84	10 %	144	13,30 %	73	5,60 %
Bekjentskapsvoldtekt									275	20,90 %
Voldtekt i familien (forn. over 14 år)									17	1,30 %
Voldtekt over internett									6	0,50 %
Annet	157	21,40 %	124	16,90 %	125	14,90 %	220	20,40 %	100	7,60 %
Totalt	735	100 %	735	100 %	840	100 %	1081	100 %	1314	100 %

Figur 5. Kategoriserte voldtektsanmeldelser i 2017 (N=1314).

2017 utgjør denne kategorien 21 prosent av sakene der fornærmede er over 14 år. Kategorien favner trolig mange av sakene som i tidligere års rapporter ble kategorisert som ”annet”. Den store andelen saker i denne kategorien viser at mange voldtekter finner sted utenfor festsammenheng mellom personer som kjenner hverandre. I enkelte saker ser vi at fornærmede og den anmeldte har blitt kjent via sosiale medier.

Relasjonsvoldtekter

Relasjonsvoldtekter utgjør 15 prosent av de kategoriserte sakene i 2017. I disse sakene hadde fornærmede og den anmeldte hatt et forhold, eller var i et forhold på gjerningstidspunktet. Antallet relasjonsvoldtekter økte frem til 2015 og var i 2017 relativt likt med 2015.

Det er ingen tvil om at det skjer grove krenkelser og seksuallovbrudd i parforhold, og at det på dette området er store mørketall. Det å anmelde en voldtekt av en partner eller tidligere partner kan oppleves som ekstra utfordrende fordi den voldtektsutsatte gjerne er redd for represalier og for hvilke konsekvenser en anmeldelse kan få for en selv, partner/tidligere partner eller øvrig familie.

Sårbarhetsvoldtekter

Sårbarhetsvoldtekter er voldtekter som rammer de mest sårbare i samfunnet. Da Kripis sist kategoriserte voldtektsanmeldelser, i 2015, var antallet sårbarhetsvoldtekter langt høyere. Antallet anmeldte sårbarhetsvoldtekter i 2017 er mer likt antallet i årene 2011–2014. Enkelte voldtekter som tidligere ble kategorisert som sårbarhetsvoldtekter, kan i årets rapport ha blitt tilordnet den nye kategorien ”voldtekt i familien”.

Overfallsvoldtekter

Antallet voldtektsanmeldelser kategorisert som overfallsvoldtekter i 2017 er lavere enn i noen av Kripis’ tidligere voldtektsrapporter (2011–2015). Anmeldelsestilbøyeligheten er trolig høyere i denne typen saker enn i voldtekter med en forutgående relasjon mellom gjerningsperson og fornærmet. Samtidig ser man i enkelte anmeldelser av overfallsvoldtekter at også i disse sakene klandrer fornærmede seg selv

og at beslutningen om å anmelde er avhengig av ytre faktorer, for eksempel ved at det er den vennen eller venninnen fornærmede fortalte om hendelsen til, som overtaler fornærmede til å anmelde. Selv om anmeldelsestilbøyeligheten trolig er høyere i overfallsvoldtekter, må man derfor likevel regne med at det forekommer mørketall også i denne kategorien av voldtekter. Vi ser imidlertid ingen grunn til at anmeldelsestilbøyeligheten i overfallsvoldtekter skulle være noe lavere i år enn tidligere år, så nedgangen i antallet anmeldelser skyldes trolig en reell nedgang i overfallsvoldtekter.

Voldtekter i familien (fornærmede over 14 år)

Voldtekter i familieforhold er en type voldtekt som i tidligere års rapporter ikke har vært kategorisert for seg selv. Kategorien utgjør kun 1,3 prosent av de kategoriserte anmeldelsene (17 tilfeller). Man må imidlertid se den i sammenheng med voldtekter av barn under 14 (se punkt 3.3) for å få det hele bildet av anmeldte voldtekter i familieforhold. Om man inkluderer voldtekts-sakene der fornærmede er under 14 år, er antallet saker av denne typen langt større (137 saker der fornærmede var under 14 år, se punkt 3.3.).

Voldtekter over internett

Det var seks voldtekter over internett blant de kategoriserte anmeldelsene. Denne kategorien må imidlertid ses i sammenheng med voldtekter av barn under 14 (se punkt 3.3), hvor 14 saker var begått over internett. Av alle kategoriserte voldtekter i 2017 ble dermed 20 begått over internett.

Tallet er lavere enn forventet, men må tolkes med forbehold. Saker som gjelder seksuallovbrudd over internett, er ofte store sakskomplekser med mange fornærmede og store databeslag. Som beskrevet innledningsvis (se "Kripos' saksutvalg", punkt 2.1.) kategoriserer Kripos voldtektsanmeldelser tidlig i etterforskningsfasen. På grunn av kompleksiteten i sakene og størrelsen på databeslagene i saker som gjelder voldtekt over internett, er det mulig at denne sakstypen ofte først kodes som et

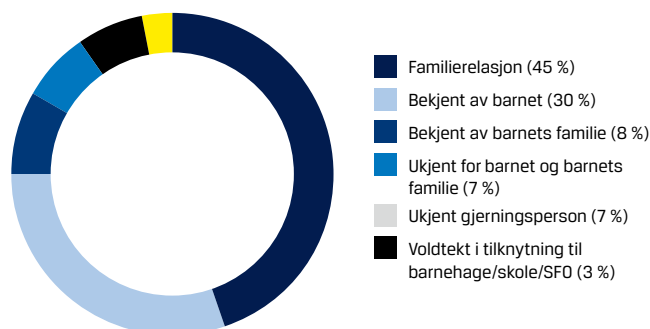
annet seksuallovbrudd, for så å kodes om til voldtekt en stund etter anmeldelsen. I slike tilfeller vil ikke saken bli kategorisert av Kripos, og kommer dermed ikke med i analysen.

Kategorien "annet"

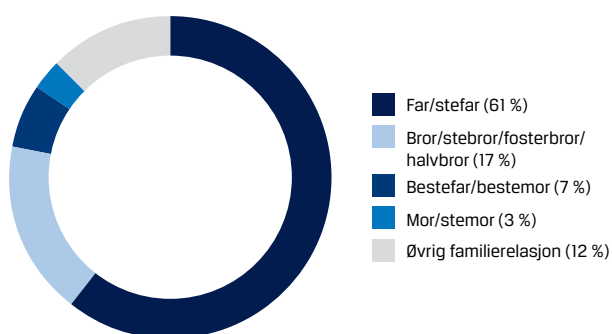
Andelen voldtekter kategorisert som "annet" har gått betydelig ned. Dette var et av formålene ved å opprette nye voldtektskategorier. Nær 20 prosent av sakene kategorisert som "annet" er saker der voldtekten skjedde ved første fysiske møte etter kontakt på internett. Noen av sakene grenser mot overfallsvoldtekt, blant annet ved at det ikke er noen forutgående relasjon mellom den anmeldte og den fornærmede.

3.3 Voldtektssaker der fornærmede var barn under 14 år

Av de 1620 sakene i Kripos' saksutvalg gjaldt 306 voldtekt av barn under 14. Disse sakene har vi behandlet isolert, og vi har særlig sett nærmere på relasjonen mellom den anmeldte og den fornærmede. Figur 6 viser fordelingen av relasjonstyper, mens figur 7 spesifiserer relasjonene som omfattes av typen "familierelasjon".

Figur 6. Voldtektssaker der fornærmede er under 14 år, fordelt på relasjonstyper (N=306).

Figur 7. Voldtektssaker i familierelasjon mot fornærmede under 14 år, fordelt på relasjonstyper (N=137).

Familierelasjon

I 45 prosent av sakene var det en familierelasjon mellom den anmeldte og den fornærmede. Den store andelen bekrefter tidligere funn som viser at overgrep mot barn ofte begås av en nærstående.

Figur 7 viser fordelingen av familierelasjoner mellom barnet og den anmeldte. I over halvparten av sakene var den anmeldte barnets far eller stefar. I en knapp femtedel av sakene med voldtekt innad i familien hadde den anmeldte en brorsrelasjon til barnet.

Bekjent av barnet

Når det gjelder bekjentskapsrelasjoner, har vi skilt mellom saker hvor den anmeldte kjente barnet selv, og saker hvor han/hun kjente noen i barnets familie. I omtrent en tredjedel av sakene var den anmeldte en kjent av barnet. Begrepet ”bekjent” favner her bredt, ved at det også kan omfatte relasjoner som kan betegnes som kjæresteforhold. Den anmeldte er ofte selv ung, men som regel eldre enn fornærmede.¹¹

Øvrige relasjonstyper

I åtte prosent av sakene ble en kjent av barnets familie anmeldt. Ofte oppnådde den mistenkte kontakt med barnet fordi han/hun kjente barnets foreldre eller søsken.

I syv prosent av sakene var den anmeldte ukjent for både barnet og barnets familie. Det innebærer at politiets mistanke er rettet mot en bestemt person, som var ukjent både for barnet og barnets familie forut for det anmeldte overgrepet. I flere saker ser vi at barnet og den mistenkte har truffet hverandre på internett, og voldtekten skjer under det første fysiske møtet. I tillegg gjaldt flere saker i denne kategorien voldtekt over internett.

I syv prosent av sakene fremgår det ingen navngitt mistenkt i anmeldelsen, og politiets etterforskning har heller ikke rettet mistanke mot en gjerningsperson i saken så langt (ofte skyldes dette at Kripos henter informasjon om sakene på et tidlig tidspunkt i etterforskningsfasen). En tredjedel av disse sakene gjaldt voldtekt begått over internett (se også punkt 3.2). I noen saker var barnet svært ungt eller hadde funksjonsnedsettelse som gjorde at det ikke klarte å formidle klart hvem som hadde begått overgrepet. Kun et fåtall av sakene gjaldt voldtekt eller voldtektsforsøk begått utendørs av en ukjent person.

Tre prosent av sakene gjaldt voldtekt i tilknytning til barnehage/skole/SFO. Det er i noen tilfeller uklart hvem mistanken er rettet mot, men anmeldelsen gjelder barn som har blitt eller kan ha blitt utsatt for overgrep av noen som har tilgang til barnet gjennom barnehage/skole/SFO.

11 Kripos. 2016.

4 ANMELDTE FOR VOLDTEKT I 2017

I de 1968 voldtektsanmeldelsene i 2017 er det registrert 1846 anmeldte, hvorav 1711 er unike. Av disse er 97 registrert med flere enn én voldtektsanmeldelse samme år. I 299 saker (15 prosent) er det ikke registrert noen mistenkt eller siktet.

4.1 Kjønn

Blant de anmeldte for voldtekt i 2017 var 97,6 prosent menn/gutter (1670) og 2,4 prosent kvinner/jenter (41). De 41 anmeldte kvinnene er registrert i totalt 44 voldtektssaker. To av dem er registrert med mer enn én voldtektssak. Antallet kvinner registrert som anmeldt i voldtektssaker har økt betraktelig sammenliknet med 2015, hvor 12 kvinner var anmeldt.

38 prosent (15) av kvinnene er registrert som anmeldt i saker hvor fornærmede var under 14 år. Noe av økningen skyldes altså utvidelsen av voldtektsbestemmelsen i 2015. 59 prosent (24) av kvinnene er registrert som anmeldt i en voldtektssak hvor minst én ytterligere person er anmeldt i samme sak. Den ytterligere anmeldte

var i 23 av de 24 tilfellene en mann. Tallene indikerer at i en betydelig andel saker der kvinner anmeldes, så var også en mann involvert i gjerningen. Dette er i overensstemmelse med forskning på kvinner som begår seksuelle overgrep.¹²

4.2 Alder

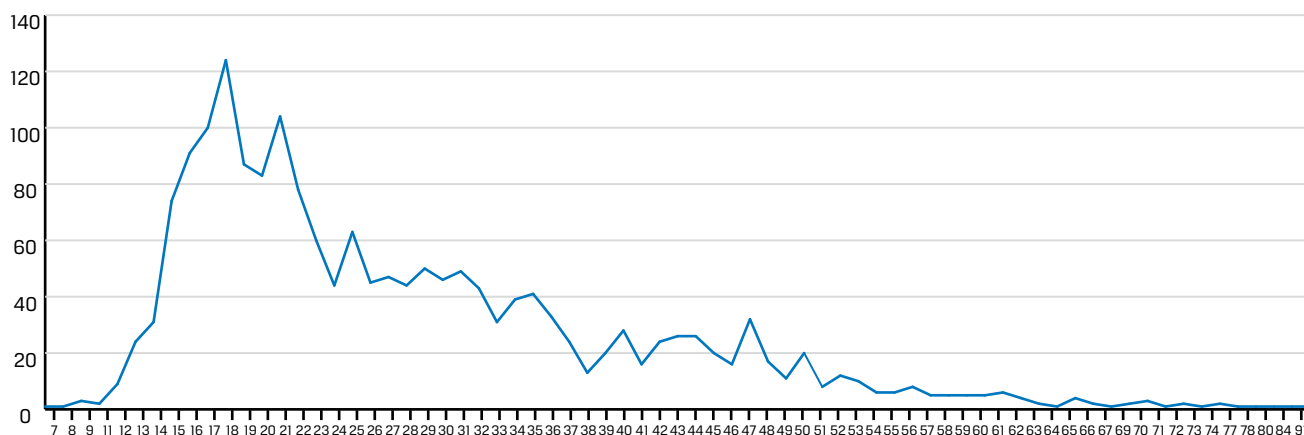
Figur 8 viser aldersfordelingen på de anmeldte i 2017.¹³ Figuren viser en stor andel saker hvor den anmeldte var mellom 15 og 25 år gammel på gjerningstidspunktet. Antallet anmeldte under 18 år var 304 (18 prosent).¹⁴

¹² Se Cortoni og Gannon. 2016. *Female sexual offenders: An overview*.

¹³ Aldersfordelingen er ikke basert på unike personer. Det vil si at i de tilfellene hvor en person er anmeldt i flere saker, telles vedkommendes alder på gjerningstidspunktet flere ganger.

¹⁴ Se Kripos. 2017. *Mindreårige anmeldt for voldtekt i 2016* for en nærmere analyse av mindreårige anmeldte.

Figur 8: Antall anmeldte (ikke unike) i voldtektssaker i 2017 fordelt på alder (N=1846).

4.3 Andre kriminelle forhold

I 2017 ble 1711 personer anmeldt for voldtekt. 29 prosent av disse hadde ikke vært anmeldt til politiet tidligere, mens 71 prosent var registrert som mistenkt, siktet eller domfelt fra før. Blant dem som ikke hadde vært anmeldt til politiet tidligere, var flest anmeldt for å ha begått voldtekt av barn under 14 år eller voldtekt kategorisert som festrelatert voldtekt eller bekjentskapsvoldtekt i 2017.

I figur 9 ser vi hvilken type kriminalitet de 1711 personene eventuelt har vært anmeldt for i tillegg til voldtektssaken i 2017. Vi ser at 35 prosent er anmeldt for vold, mens 24 prosent er anmeldt for andre seksuallovbruddssaker enn den aktuelle voldtektssaken.

Ni prosent av de anmeldte er registrert som anmeldt for tre seksuallovbruddssaker eller mer, det vil si minst to seksuallovbruddssaker i tillegg til den aktuelle

Figur 9: Lovbrudd (andre typer enn voldtekt) registrert på anmeldte i voldtektssaker i 2017, fordelt prosentvis etter kriminalitetstype (N=1711).

Sakstype	Personer	Prosent
Annen	657	38 %
Vold	605	35 %
Trafikk	531	31 %
Ikke tidligere anmeldt	499	29 %
Vinning	482	28 %
Sedelighet	411	24 %
Narkotika	407	24 %
Skadeverk	296	17 %
Økonomi	152	9 %
Undersøkelsessaker	131	8 %
Miljø	20	1 %
Arbeidsmiljø	4	0 %

voldtektssaken. Dette innebærer ikke nødvendigvis at den anmeldte er anmeldt for å ha begått overgrep mot to ulike fornærmede. Ett og samme overgrep kan for eksempel kodes som både incest og voldtekt.

Personer som er anmeldt for tre seksuallovbruddssaker eller mer, er i størst grad å finne i saker som gjelder voldtekt av barn under 14 år, eller voldtekt begått over internett. Det finnes imidlertid personer innen alle voldtektskategoriene som var anmeldt for minst tre seksuallovbruddssaker. I kategorien ”festrelatert voldtekt” var 36 av de anmeldte i tillegg anmeldt for minst to andre seksuallovbrudd. Dette utgjorde imidlertid bare seks prosent av de anmeldte for festvoldtekt, da dette er den kategorien saker som er mest utbredt.

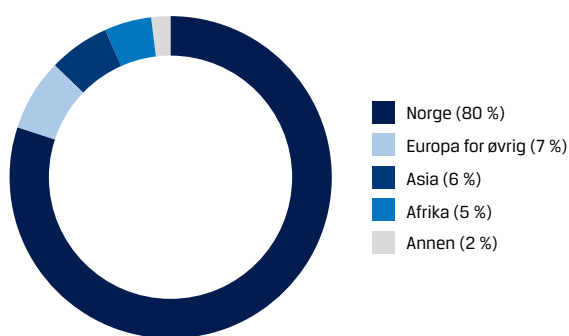
4.3.1 Personer anmeldt for voldtekt begått over internett

Vi har sett nærmere på gjerningspersonene i de 20 anmeldte voldtektssakene som er begått over internett (se punkt 3.2). Erfaring viser at denne gruppen gjerningspersoner begår andre typer seksuallovbrudd mot et stort antall fornærmede. Det var ti unike gjerningspersoner registrert i de 20 sakene begått over internett.¹⁵ Flere av de ti inngikk i store sakskomplekser. Til sammen var disse ti anmeldte registrert som mistenkt, siktet eller domfelt i 1195 seksuallovbruddssaker, mot til sammen 520 unike fornærmede.¹⁶ I en av de største sakene var det i tillegg flere uidentifiserte fornærmede, som ikke teller med blant de 520.¹⁷ Dette illustrerer at gjerningspersoner som begår seksuallovbrudd via internett, kan ramme mange fornærmede.

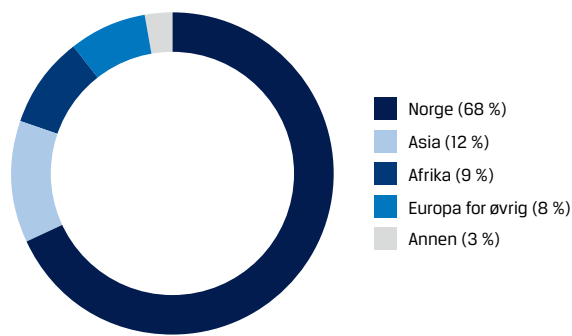
¹⁵ Noen gjerningspersoner var registrert med flere saker, og i noen saker var gjerningspersonen ennå ikke identifisert.

¹⁶ STRASAK per 25. april 2018.

¹⁷ Antallet saker og fornærmede oppgitt her er uavhengig av hvilket år saken ble anmeldt.

Figur 10: Anmeldte fordelt på statsborgerskap (N=1711).

Figur 11: Anmeldte fordelt på fødeland (N=1711).

4.4 Statsborgerskap og fødeland

I figur 10 og 11 er anmeldtes statsborgerskap og fødeland kategorisert etter kontinent.¹⁸ 80 prosent av de anmeldte i 2017 er norske statsborgere, mens 68 prosent er født i Norge. Fordelingen på statsborgerskap er nær identisk med den i 2015. Fordelingen på fødeland er relativt lik den i 2015, men med en noe større andel anmeldte født i Norge. Denne endringen henger sammen med lovendringen, ettersom 80 prosent av de anmeldte for saker kodet som voldtekt av barn under 14 år var født i Norge.

I figur 11 ser vi at andelen anmeldte født utenfor Europa utgjør om lag 24 prosent, noe som kan indikere en overrepresentasjon i forhold til befolkningssammensetningen. For å vurdere om det foreligger overrepresentasjon må man imidlertid ta hensyn til at det blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er en større andel unge enn i den øvrige befolkningen.¹⁹

Statistisk sentralbyrå (SSB) ga i 2017 ut rapporten *Kriminalitet blant innvandrere og norskfødte med*

innvandrerforeldre.²⁰ I rapporten sammenliknes kriminalitet begått av personer fra tre befolkningsgrupper, henholdsvis innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen. Da de så på seksuallovbrudd spesielt, fant SSB at forskjellene mellom befolkningsgruppene var mindre der enn for de fleste andre lovbruddstyper. Når man tok hensyn til alder og kjønn, var det en liten overrepresentasjon hos innvandrere sammenliknet med øvrig befolkning, og ingen forskjell mellom norskfødte med innvandrerforeldre og øvrig befolkning.

SSBs datagrunnlag skiller seg fra Kripos' utvalg blant annet ved at SSBs kriterium for å inkludere saker i analysene er status som antatt gjerningsperson for et oppklart lovbrudd etter endt politietterforskning og forut for en eventuell domstolsbehandling. Kripos' materiale inkluderer mistenkte og siktede på et tidlig stadium i etterforskningen av en sak. I tillegg inkluderer Kripos' materiale også personer som ikke er bosatte i Norge, mens SSBs materiale kun inkluderer personer bosatt i Norge og som har gyldig norsk fødselsnummer.²¹

18 Statsborgerskap og fødeland med en svært liten andel anmeldte er samlet i kategorien "annet". Tyrkia er kategorisert som Asia.

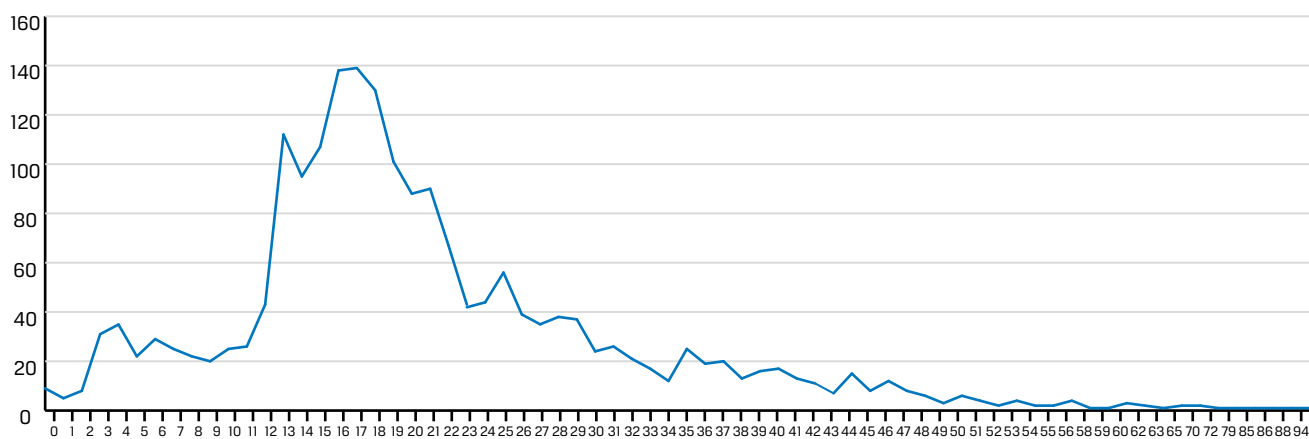
19 Andersen, Holtmark og Mohn. 2017.

20 Andersen, Holtmark og Mohn. 2017.

21 Kripos' materiale inkluderer dessuten et fåtall saker begått i utlandet og anmeldt i Norge, hvorav 11 saker hadde en registrert gjerningsperson som ikke var født i Norge.

5 REGISTRERTE FORNÆRMEDE I VOLDTEKTSANMELDELSER I 2017

Figur 12: Fornærmede (ikke unike) i voldtektssaker i 2017 fordelt på alder (N=1996).

I de 1968 voldtektsanmeldelsene i 2017 er det registrert 1996 fornærmede, hvorav 1917 er unike. 69 av de 1917 er registrert som fornærmet i mer enn én voldtektsanmeldelse i 2017. I 43 av sakene er det ikke registrert noen fornærmet.²²

5.1 Kjønn

Blant de fornærmede var 9,4 prosent menn/gutter (180) og 90,6 prosent kvinner/jenter (1737). I 2015 var 7 prosent (87) menn/gutter registrert som fornærmede. Antallet fornærmede menn/gutter i 2017 er dermed betydelig høyere enn i 2015, men her er det viktig å understreke at 97 av de fornærmede guttene i 2017 var under 14 år på gjerningstidspunktet. Følgelig henger økningen trolig sammen med lovendringen, ved at saker som tidligere ble kodet som seksuell omgang, nå kodes som voldtekt.

²² En årsak til manglende registrering av fornærmede kan være at fornærmede i saken ikke er identifisert, typisk i saker hvor voldtekten har blitt begått over internett.

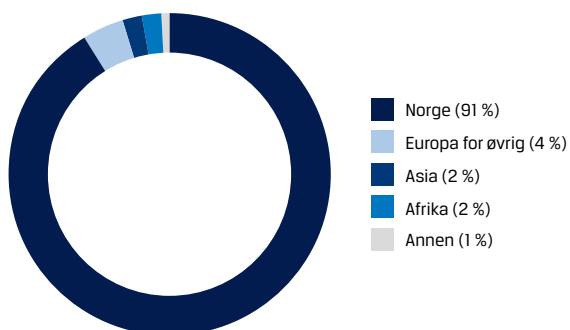
5.2 Alder

Figur 12 viser aldersfordelingen på de fornærmede.²³ Figuren viser en stor andel saker hvor den fornærmede er mellom 13 og 21 år gammel.

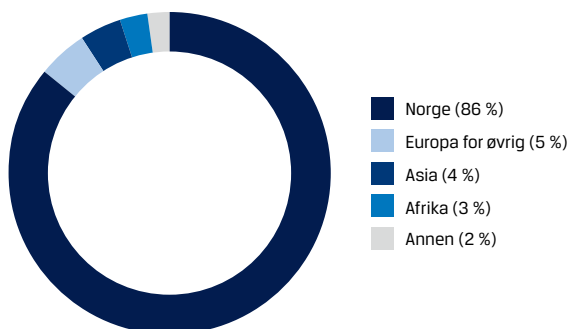
²³ Aldersfordelingen er ikke basert på unike personer. Det vil si at i de tilfellene hvor en person er fornærmet i flere saker, telles vedkommendes alder på gjerningstidspunktet flere ganger.

5.3 Statsborgerskap og fødeland

Figur 13 og 14 viser fornærmedes statsborgerskap og fødeland, kategorisert etter kontinent. Figurene viser at 91 prosent av de fornærmede hadde norsk statsborgerskap, mens 86 prosent av de fornærmede var født i Norge. Fordelingen på statsborgerskap og fødeland likner fordelingen i 2015, men med en noe større andel fornærmede født i Norge. Denne endringen henger sammen med lovendringen, ettersom 91 prosent av de fornærmede i saker kodet som voldtekt av barn under 14 år var født i Norge.

Figur 13: Fornærmede fordelt på statsborgerskap. N=1917.

Figur 14: Fornærmede fordelt på fødeland. N=1917.

REFERANSER

Andersen, Holtsmark og Mohn. 2017. *Kriminalitet blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. En analyse av registerdata for perioden 1992–2015.*

Cortoni og Gannon. 2016. *Female sexual offenders: An overview.* I Phenix og Hoberman (red.), *Sexual offending* (s. 213–224). New York, NY: Springer.

Kripos. 2016. *Voldtektssituasjonen 2015.*

Kripos. 2017. *Mindreårige anmeldt for voldtekt i 2016.*

Matningsdal. 2017. *Norsk spesiell strafferett.*

POD. 2018. *Anmeldt kriminalitet og straffesaksbehandling 2017.*

VEDLEGG: BESTEMMELSER OM VOLDTEKT I KAPITTEL 26 I STRAFFELOVEN 2005

§ 291 Voldtekt

Med fengsel inntil 10 år straffes den som

- a. *skaffer seg seksuell omgang ved vold eller truende adferd,*
- b. *har seksuell omgang med noen som er bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen, eller*
- c. *ved vold eller truende adferd får noen til å ha seksuell omgang med en annen, eller til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv.*

§ 292 Minstestraft for voldtekt til samleie mv.

Straffen er fengsel fra 3 inntil 15 år dersom voldtekten som nevnt i § 291 omfattes:

- a. *innføring av penis i skjede- eller endetarmsåpning,*
- b. *innføring av penis i fornærmedes munn,*
- c. *innføring av gjenstand i skjede- eller endetarmsåpning, eller*
- d. *dersom lovbrøteren har fremkalt en tilstand som nevnt i § 291 bokstav b for å oppnå seksuell omgang.*

§ 293 Grov voldtekt

Grov voldtekt straffes med fengsel inntil 21 år. Det samme gjelder dersom den skyldige tidligere er straffet for handlinger som nevnt i §§ 291, 204 eller 299.

Ved avgjørelsen av om voldtekten er grov skal det særlig legges vekt på om

- a. *den er begått av flere i fellesskap,*

- b. *den er begått på en særlig smertefull eller særlig krenkende måte, eller*

- c. *den fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på kropp eller helse. Seksuelt overførbart sykdom regnes alltid som betydelig skade på kropp eller helse etter denne paragrafen.*

§ 294 Grovt uaktsom voldtekt

Grovt uaktsom voldtekt straffes med fengsel inntil 6 år. Foreligger omstendigheter som nevnt i § 293, er straffen fengsel inntil 10 år.

§ 299 Voldtekt av barn under 14 år

Med fengsel inntil 10 år straffes den som

- a. *har seksuell omgang med barn under 14 år;*
- b. *får et barn under 14 år til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv, eller*
- c. *foretar kvalifisert seksuell handling med barn under 14 år.*

§ 300 Minstestraft for voldtekt til samleie av barn under 14 år

Straffen er fengsel fra 3 inntil 15 år dersom voldtekten som nevnt i § 299 omfattes:

- a. *innføring av penis i skjede- eller endetarmsåpning,*
- b. *innføring av penis i fornærmedes munn,*
- c. *innføring av gjenstander i skjede- eller endetarmsåpning, eller*
- d. *innføring av penis inn i og mellom de store og små kjønnslepper.*

§ 301 Grov voldtekt av barn under 14 år

Grov voldtekt av barn under 14 år straffes med fengsel inntil 21 år. Det samme gjelder dersom den skyldige tidligere er straffet for handlinger som nevnt i § 291, 294 eller 299.

Ved avgjørelsen av om voldtekten er grov, skal det særlig legges vekt på

- a. *om den er begått av flere i fellesskap,*
- b. *om den er begått på en særlig smertefull eller særlig krenkende måte,*
- c. *den fornærmedes alder på handlingstidspunktet,*
- d. *om det har skjedd gjentatte overgrep, eller*
- e. *om den fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på kropp eller helse. Seksuelt overførbar sykdom regnes alltid som betydelig skade på kropp eller helse etter denne paragrafen.*

POLITIET
KRIPOS

KRIPOS

Telefon 23 20 80 00, desken 23 20 88 88
Brynsalleen 6
Postboks 8163 Dep, 0034 Oslo
Internett: www.politi.no/kripos